

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve!
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 s
 Egyben készlet birtokba!
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 s
 Vidékre portóval szállítva!
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 s

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és
 szombatnapok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kéréseinek visszafizetése
 vagy megfizetése nem vállalkozik.
 Előfizetések é. hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 14.

De profundis.

Szomorú a temetés, de olyan megrázó utolsó utat keveset láttam, mint a mikor szombaton azt a meggyilkolt szegény iparos legényt a temetőbe kísérték. Lehetett azon a temetésen sokat gondolkozni. Micsoda mélységes erkölcsi sülyedés juttatta koporsóba azt a szerencsétlen halottat!

Halál egy pofonért. Ez is csak de profundis kerülhet a napvilágra.

Hogy micsoda világ van ott a mélységekben, azt csak egy-egy ilyen kitöréssel látja az ember. Nyomor, rettenetes nyomor erkölcsileg és anyagilag. Mi pedig a nyomor vulkánja felett építettük fel jövőnket.

Száz év alatt óriásit haladt a polgárosodás. Ma egy középállású tisztviselő nagyobb kényelemmel él, több szórakozást engedhet meg magának, többet tanulhat, mint száz év előtt nem egy nagybirtokos. A gőz, a villamosság csodákat művelt. Lakásunk, utazásunk, érintkezésünk az egész világgal, a világítás, a fűtés csupa kényelem, csupa tisztaság. Ennek következtében az egészségi állapotok is javultak. A balandóság a városokban egyre csökken, az ember egyre több és több napot hódít el a haláltól.

De csak a városokban s ott is csak a felsőbb osztályokban.

A falvak nyomora csak olyan, mint volt régen, azzal a különbséggel, hogy a falvak nyomora behúzódott a városokba is. Ez a válság kezdete.

A falusi nyomor csak sajgott, de mivel mindenütt önmagát látta köröskörül, nem panaszkodott. A városi nyomor azonban meglátta a maga ellentétét, a jóllétet is és oszlozni akart benne.

Minél inkább halad a felsőbb osztályok civilizációja, annál inkább érzik a nehéz sorsban lévők a keresztet. Minél gyorsabban robot a keleti expressz, annál keservesebb a poros országúton vándorolni s munkát keresni fillérekért. Minél fényesebbek és kényelmesebbek a paloták, annál kevesebb a fűrézporral betömött ablaku, büzös kunyhók rettenetes sötétsége.

Világosságot! világosságot ne csak a palotákba, hanem a kunyhókba is! A világosság nyomán fog jönni az egészség is, a lelki és a testi egészség egyaránt.

Csak egy példát.

Budapesten elkezdődött harc folyt a malommunkások és a malomtulajdonosok közt. A harc tárgya: a munkások vasárnapi munkaszünete.

A munkaadók inkább megállították a malmaikat, csak hogy annyi ezer munkásnak a vasárnapi munkaszünetet ne kell-

jen megadni. Pedig soha még jogosabb követeléssel munkások elő nem álltak.

Az a hetedik nap marad a munkásnak a civilizációból. Az az egyetlen nap, a mikor pihenhet s a mikor Istennel társaloghat. Nem célszerűbb a munkaadónak is, ha Istennel megbékült, pihent, meglegedett munkás áll a gép mellé?

Midőssze a malmok 23% tiszta nyereségéből kellene néhány százalékot engedni s ezerral és ezerral több lenne az elégedett ember.

Azt a néhány százalékot ugyanis elvesztették most, a munkázár alatt. S a vasárnapi munkaszünet így is, úgy is meglesz. Nem jobb lett volna önként megadni?

A mélységből ne csak a lázadók moráját, hanem a valóban jogos követeléseket is halljuk meg és akkor szálljunk le a panaszkodók közé azzal a meggyőződéssel, hogy ott szenvedőket és testvéreket találunk. A testvéreket szeressük, a szenvedőket segítsük.

Vannak azonban odalenn mások is, akik sem nem szenvedők, sem nem testvérek. Pompás jólétben, uri módban élnek, de azért elsők a panaszkodók közt s legelsőek az osztózásnál. Egyszerű élősdiék.

Nos hát mikor testvéri érzülettel lemegyünk a mélységbe, akkor ne feledkezzünk meg az élősdiékről sem s szabadítsuk meg tőle testvéreinket.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Nagyasszonyunkhoz.

Légy üdvözölve Isten trónja mellett
 Egekbe felvett tiszta szűz anya!
 Hatalmassá az Úr azért emelt fel,
 Hogy légy a gyengék vándóasszonya.
 Minden bajában hozzád esd hazánk,
 Te légy Istennél mindig pátrónánk!

Karod védelmezé a gyenge Jézust,
 Az Isten-embert, míg gyermek vala,
 Karodba tették Őt a szent keresztől,
 Mikor rajt büneinkért meghala.
 Azért bizvást így esd feléd hazánk:
 E szent védő kart, ezt terjeszd ki ránk!

Mellettünk álltal védő karjaidal,
 Míg gyermek évit élte nemzetünk,
 Később is oltalmadtól felsegélve
 Vertük le, kik felkeltek ellenünk.
 Olvasós kard, Mária lobogónk...
 Csatáinkon te voltál pártfogónk.

Kivülről ellen, benn a meghasonlás
 Emészti most ez árva nemzetet,
 A Golgothán van, karjaidba vágyik,

Mert olyan sokat-sokat szenvedett.
 Mint Jézussal tevéd szent szűz anyánk,
 Oltalmazó karod terjeszd mi ránk!

E kar oltalma nyujt majd nyugodalmat
 Minő vala az Isten-emberé,
 Ki sirjából kikelt a harmadik nap,
 S letett dicsőségét is felvevé.
 Eröss karoddal oltalmaz anyánk,
 Virradjon a dicsőség napja ránk!

Cornelius.

A bosszu.

Irta: Szilágyi Béla.

Az öreg Gabányi ősi kastélyában vig hangulat nralkodott, minden esztendőben. József napját ünnepelték és ilyenkor összejöttek a megye határától a legdélcegebb gazdag nemes fiuk, kik nemesi voltokra büszkéek valának.

Tartott is a müri három éjjel, három nappal ilyenkor, mert hiszen messzi járó földre kellett menni a Gabányi birtokig, de aki ide jött egyszer, az nem is felejtette el a vig estéket többé sohasem.

És azután ezek a délceg legények, a vármegyének büszke lovagjai, körülrajongták a

házigazda tüneményes szépségű leányát, Margitot. Mindenik rajongott érte. Mindenik szerette volna. Versenyeztek az udvarlosban. Becézték, elnevezték a falu szépeinek, a puszták gyöngyének.

És mégis mégis, a szép Margit szívét, egy sem nyerhette meg.

Pedig szerelmes volt ám a puszták gyöngye, nagyon szerelmes. Es szerelmének tárgya az ő tanítója Csegődy Gabi volt.

Egyszerű de nemeslelkű és nagytudományú fiu volt Csegődy Gábor. Ő tanította Margitot hosszú éveken át. Ő vezette be a zenélésnek hűvös csodáiba. Ő tartott leckéket a virágokról, s aztán a francia és német nyelvet is ő tőlle sajátította el a szép Gabányi Margit és ő tanította még talán a szerelemre is.

De ám nem tudott erről a szerelemtől senki a világon.

Amikor Csegődy Gabi megvált a családtól a két szerelmes örök hűséget esküdött egymásnak. És ez esküvésnek tanui voltak azok a hársfalombok, melyek ott lengették élénk zöld levelüket a kastély előtt a virágos parknak csöndes lágy o'ében.

Itt adott az ifju kónnó szívet szívért az ő

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **katonai és polgári szabó-üzletet** nyitottam, hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére pontos kiszolgálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel
Grünfelder János,
 katonai és polgári szabó
 Nagyvárad, Szent János-utca 2.

Nekünk kell irányt szabnunk, nekünk kell vezetnünk. A társadalmi kérdés megoldásánál nem a nekivadult osztálygyűlölet, a fanatikus izgatás és hazudozás játszatja a vezérszerepet, hanem egyes-egyedül a szeretet.

A szeretetet vigyük le oda a mélységbe. A szeretettel jár a világosság. S akkor nem az erkölcsi züllés, hanem a megelégedés hangja fog felzúgni onnan a mélységekből, de profundis . . .

Dr K. A.

Apponyi képviselőségének 25 éves jubileuma. Jászberényből jelentik, hogy a város választópolgársága szeptemberben nagyszabású ünnepre készül, amelyet a város nagy-növű képviselőjének, gróf Apponyi Albert vállás- és közoktatásügyi miniszternek tiszteletére rendez. Szeptemberben lesz ugyanis huszonöt esztendeje annak, hogy Jászberény rendezett tanácsu város Apponyi Albertet először választotta meg képviselőjének és azóta a város oly tántoríthatatlanul tartott ki személye mellett, hogy még a leghevesebb választási küzdelmekben is az ő nevét vitte diadalra. A jubiláris ünnep szeptember közepén lesz, amely alkalommal gróf Apponyi Albert is megjelenik választói között.

Enquette az anyakönyvi törvény revíziója tárgyában. A belügyminiszteriumban szeptember hó 10-én gróf Andrásy Gyula belügyminiszter elnökletével ankétet tartanak az anyakönyvi törvény revíziója tárgyában.

A marosvásárhelyi választás. Marosvásárhelyről táviratozzák: A Sebest Dénes lemondásával megürült itteni első kerületben ma volt a képviselőválasztás, mely aktus előtt a lemondás óta erős korteskedés folyt úgy Szakáts Péter, mint Fenyvesi Soma dr részéről. Id. Tordai István szántóvető gazdát, mint a helybeli szántó-társulat elnökét tegnap dr Fenyvesi Soma táviratilag jelentette fel a belügy-

miniszterhez és egyidejűleg bűnvádi feljelentést tett ellene, mivel a szántó-társulat mindazon választó tagjait, kik Fenyvesire szavaznak, írásbeli határozattal kizártni rendelte. A belügyminiszter sürgönyileg utasította Bernády polgármestert az ügy megvizsgálására.

A tanács nyomban megejtette a vizsgálatot s a kiderített tényállás után még az éjjel hozott véghatározatában megsemmisítette Tordai határozatát, oly figyelmeztetéssel, hogy amennyiben a társulat a jövőben az alapszabályban kitűzött céltől eltérő ügyek tárgyalásával foglalkoznék, feloszlata iránt a magyar királyi belügyminiszterhez hivatalból előterjesztés fog tétetni.

Egyebekben a királyi ügyészség is elrendelte a nyomozatot. Mindezeknél fogva a város érthető izgalommal tekint a választás elé. A rend fenntartására száz gyalogost, 40 huszárt és husz csendőr érkezett ide. Hegedűs Sándor főkapitány vezetése alatt álló rendőrség támogatására. Választási elnök Darkó Akos városi főjegyző. A kerületben 761 választó van. 11-ig Szakács, 11 től 1-ig Fenyvessy, 1-től 2-ig Szakács és 2-3-ig Fenyvessy választói szavaztak. Ezután pedig vegyesen.

A választás délután 5 órakor ért véget. Megválasztott Fenyvessy Soma 48 szótöbbséggel.

Kristóffy — téved.

A Társadalomtudományi Társaság afférje elsőrangú politikai afférré nőtte ki magát. Gróf Andrásy Gyula lemondása e társaság elnökségéről az első lépés volt oly politikai üzemek leleplezéséhez, amely üzemek esetleg igen ferde helyzetbe hozhatták volna Magyarországot a művelt Nyugat előtt.

A Társadalomtudományi Társaság elnökségével kapcsolatban forgalomba került Bánffy Dezső báró neve is, akivel egy minden tekintetben korrekt nyilatkozatára megszólalt Kristóffy József a budapesti lapok vasárnapjában és egész szemérmetlenül magának vindikálta a kibontakozás sikerének érdemét.

Azóta Kristóffy nyilatkozata foglalkoztatja a közvéleményt és első sorban az Alkotmányban szólal fel ellene egy olyan egyén aki a béke létrejöttének igaz külforrásait ismeri. Nos az Alkotmány megbélyegzi érdeme szerint Kristóffy nyilatkozatát.

De a kérdéssel a bécsi Zeitschrift is foglalkozik melynek hasábján meg Gratz Gusztáv dr mutatja ki, hogy Fejérváry kabinetnek, legkivált Kristóffy-nak az alkotmányos élet helyreállása körül szemernyi érdeme sincs.

A »Zeitschrift« cikkének erre vonatkozó része így szól:

Hogy nem a Fejérváry-kabinet bírta a koronát az újabb tárgyalásokra, azt nem csak az akkori miniszterek beszédjei és a félhivatalos közlemények, hanem az a tény is bizonyítja, hogy József főherceg, aki a kompromisszum barátja volt, Budapestről eltávozott, mert ellentétbe jutott Fejérváryékkal. Annak idején ugyan cáfolták, de azért mégis tény, hogy az uralkodóház több tagja szót emelt a béke érdekében és hogy éppen József főherceg és Izabella főhercegné voltak szószólói annak a békének, melyet Fejérváryék elleneztek. De nemcsak a császári ház tagjai, hanem előkelő osztrák és magyar politikusok is közreműködtek, hogy a kompromisszum létrejöhessen. (Gróf Batthány Tivadar önfeláldozó és szerencsés működéséről könyvet lehetne írni). Mikor a Fejérváry-kabinet nem akarta az uralkodóval közölni Wekerle kibontakozási tervét, megvette egy osztrák politikus. Meg kell itt azt is jegyeznünk, hogy alaptalanok voltak azok a támadások, melyekkel a válság során a törzskar főnökét, báró Becket illették. Beck nem a béke ellen, hanem a béke mellett kardoskodott és hogy a béke is létre is jött, abban neki több része van, mint azoknak, akik most maguk számára szeretnék learatni az összes érdemeket.

A kibontakozás története még nincs minden oldalról tisztázva, de a tények igazsága szerint Kristóffy-nak a béke létrejötté körül semmi érdeme nincsen.

Juliájának, kitől egy gyűrűt is kapott, melybe e két szó volt vésvé: »Örökké tied.«

Es azután, ezek a délceg legények a vármegyének büszke lovagjai hiába udvaroltak. Erős vár volt a Margit szive, melynek titkát csak egy férfi tudta. Egy szegény de nemeslelkű férfi, kihez Margitot szét bonthatatlan szálak kötötték, a szeretetnek, a szerelemnek csodás szálai.

Ezek a nemesi családok büszke fiai azonban nem hagyták nyugton az öreg Gabányit. Valósággal ostromolták ez öreg urat, aki egyszerűen anyit mondott a kérők serejének.

— Fiala a még öcsém! . . . ráér! . . . majd még vagy kétszer leszüretelünk, azután mehet.

Egyszer aztán jött Szerémy Bandi. Sugár termetű délceg szál legény. Az öreg különös kegyence. De gögös, büszke, elkényeztetett fiu, kinek gavallérsága már majdnem egy birtokba került. És szólott e képen:

— Édes bátyám! . . . Ha Margitot hozám adod, én megjavulok. Add hozzám és irasd rám a vagyonodat hozományul, mindent jóvá teszek. Esküszöm reá! . . .

Az öregnek tetszett az amugy is kegyben álló fiu merész föllépése, rögtön válaszolt is:

— Tied lesz öcsém! . . . de ha e birtoknak egy talpalatnyi földje dob alá kerül, . . .

— Atyám! . . . Bátyám! . . . hogy mondatsz ilyet? . . .

— Jól van legyen, ha Margit is ugy akarja . . .

A szépséges Margitnak tehát már volt vőlegénye. Csakhogy Margit nem így akarta ám.

Amikor atyja magához hívatta és szeretettel simogatta aranyzóke haját s előadta neki, hogy Szerémy Endre megkérte és atyai részről megnyerte kezét, Margit szótlánul borult atyja vállaira.

Hej nem az örömmek könnyei voltak azok, amelyek e percben lefutottak a Margit szépséges arcáról. Egy fájdalmas sóhaj kísért e könnyet, mely szó nélkül is elég lett volna az atyai szavakra válaszul.

— Nos édes leányom — nem jól választottam?

— Nem atyám! . . . Én nem szeretem Endrét mi nem vagyunk egyforma lelkűek. Am ha a sors mégis egymásnak ad ebből csak a legnagyobb lelki kiü és nyomor leszen, de boldogság soha.

— Pedig én már neki ígértelek, hozományul pedig e birtokot.

— E birtokot! Atyám-e birtokot oly hitvány kezekre?

— Minő beszéd ez? . . . Minő tisztelet egy atya iránt? . . .

— Atyám te választottál magadnak vőt — én választottam vagyannak férjet.

— Hem! . . . Férjet választottál? . . .

— Igen választottam! . . . Én Gabit szeretem! . . .

— Gabit? . . . Csegődy Gábort? . . .

— Igen atyám! . . . Szeretem őt véghetetlenül, és vagy az övé leszek, vagy senkié széles e világon.

— Nem! . . . Ezt én jobban tudom.

Én egy olyan szegény párának egy krajcárt sem adok. Micsoda beszéd ez? Egy szegény tanító aki nem is nemesi család sarja, akinek

nincs egyebe a rajta valójánál — ez jöjjön be a mi családunkba? . . .

— Szerémy Endre jöjjön be a családunkba tán? az a híres dandi, akinek előbb való a lova . . . az istállója . . . és csak azután a családja? Hogy elverje ősi birtokunk, hogy ma holnap koldusbotra jussunk? Nem atyám soha! . . .

— Micsoda beszéd ez? Ki mondotta ezt? . . .

— Tudom atyám! Ennek igazságát nem dönti meg a te haragod sem. Vagy azért menjek hozzá, mert nemesi családnak a sarja? Hiszen besározta már elégszer családja nevét. És te oda akarsz dobni neki martalékul engem s a birtokunk?

— Jól van! Légy hát a másiké. Eredj ahoz! De tudj meg hogy nem kísér áldásom utaitokon, a vagyonból pedig egy krajcárt se álmodj . . .

— Jól van atyám. Hogy vagyonodból nem adsz egy krajcárt sem, azt nem fájlalom. De áldásod nélkül egy lépést sem leszek. Legyen minden a te akaratod szerint . . .

És ezután nagy titokban egy kis levélke ment Csegődy Gáborhoz. Rózsaszínű, illatos levélke. Mi volt ebbe irva? . . . A jó Isten tudja, de minden ugy lett ahogy, az öreg ur akarta . . .

*

Nagy ünnepség készül az ősi kastélyban. A cselédség sug bug odakünn, mert a cselédnek ám furcsa szeme van. Mindenik gyanított valanit, de nem szólottak róla soha senkinek, mert szerették a szépséges kisasszonyt, aki oly jó volt hozzájuk és ugy szerette őket. Jöttek aztán diszes fogatok. Parádés és

Szocialista sajtóper.

— Két hónap és 200 korona. —

Emlékezhettek még olvasóinak arra a goromba támadásra, amelyet a Nagyvárad Munkás Ujság heteken keresztül folytatott lapunk ellen. Mi a munkáslap nem állottunk szóba, hanem egyszerűen sajtóperet adtunk be minden cikk után. A sajtóperben tegnap volt a főtárgyalás.

Bírái előtt állott tegnap Szilassy József ácslegény, aki annak idején a Nagyvárad Munkás Ujságban megjelent lapunkat támadó cikkek szerzőségét elvállalta.

A tárgyalás d. u. 3 órakor kezdődött Böhm Jenő elnöklete alatt. Szavazó bírák voltak Ember Géza és Hermann Aladár, jegyző Rezey Gusztáv. A vád képviselőjében dr. Krüger Aladár ügyvéd jelent meg, a vádlottat dr. Friedländer Sámuel ügyvéd védte.

A vádlott személyes viszonyaira kihallgatván, előadja, hogy neve Szilassy József, 31 éves, ev. ref. vallású, ács, büntetlen előéletű.

A vádhatározat felolvasása után kijelenti, hogy bűnösségét nem ismeri el.

Elnök: Ön írta a Munkás Ujságban megjelent támadó cikkeket?

Szilassy: Igen.

Elnök: Nem gondolja, hogy azokban sértő kifejezések vannak?

Szilassy: En nem szoktam senkit sem sérteni, csak megakartam torolni azokat a kifejezéseket, amelyek a koalíciós lapokban a munkásokra vonatkozólag megjelentek. A kifejezések nem sértők, olvasni olyanokat minden lapban.

Elnök: No már olyan lapban, amelyet komoly emberek írnak és komoly emberek olvasnak, abban még sem található ilyen kifejezéseket.

Szilassy: De igen, csak hogy azok a lapok latinul vagy görögül írják ki.

Általános csendes derűtség.

Elnök: Már hogy beszélhet ilyeneket! Különben a szerzőség kétségtelenül megállapítottán, a cikkek fel fognak olvastatni.

Két bíró felváltva olvasta a sértésektől hemzseggő cikkeket. Ezzel a bizonyítási eljárás

befejeztetvén, azután a perbeszédre került a sor.

Dr. Krüger Aladár röviden terjesztette elő a vádat. A vádlott cikkeivel, ugymond, akkor sem polemizáltam, mikor megjelentek, most sem fogok azokkal vitába leereszkedni. Vádat emelek egyszerűen azért, mert nem lehet azt tűrni, hogy a sajtó egy része a más becsületét bitang jószágának nézze.

Nem szabad megtorlás nélkül hagyni, hogy a becsület, vallás, haza, tisztesség fogalmait szabadon gázolják keresztül. Ez már nem politizálás, hanem hazudozás, rágalmozás, becsületsértés, szóval közönséges bűncselekmények.

A btk. alapján kérek ítéletet vádindítványom értelmében. Súlyosító körülményeket fel sem hozok, mert hiszen a vádlott alacsony szellemi nivója, ami cikkeiből és védekezéséből egyaránt kitűnik, szánalmat kérnek.

Dr. Friedländer Sámuel hevesen támadó védbeszédet mondott. Csodálkozik rajta, hogy a magánvádló oly konciliáns hangon terjesztette elő a vádat és a vádlott szigorú megbüntetését nem forszirozza most, holott azelőtt a legnagyobb vehemenciával kívánta a szigorú megtorlást, sőt még izgatásért s panaszt tett. Hát ő ebben egy nagyon ügyes taktikát sejt, mely azonban célra vezetőknek bizonyulni nem fog. Azt mondja, hogy nem a közérdek vezérelte magánvádlót a bíróság elé, hanem pusztán magán érdek, mely nem a becsületén esett sérelem elégtételét keresi, hanem gyűlöletből táplálkozik és boszúvágya kielégítését áhítja. Ez az erkölcsi mot vonna annak, hogy a fentforgó ügyben a magánvádló bíróság vonatja felelősségre vádlottat. Ez a motívum a becsület sértés megállapításánál figyelembe veendő.

A magánvádló egy becsületes, de szerencsétlen munkást hozott a bíróság elé, aki tulajdonképpen csak védekezett azon durva hangú támadások ellen, amelyekkel előzőleg a Tiszántul, melynek szerkesztői intelligens emberek, illetve a szociáldemokratákat. Bizonyosság a Tiszántulból szemelvényeket olvas föl. Hogy rustiusan tejezte ki magát, s nem oly előkelően, mint a Tiszántul, az egyszerű munkás voltának tudható be. Különben az inkriminált passzusok nem a becsületsértések Kéri a vádlott felmentését.

Krüger Aladár a heves beszédre hasonlóan felelt. Téved a védő ur, ugymond, mikor engem támad, mert itt a lényeges személy ta-

lán mégis a vádlott, a védő ur pedig nem az én vádlóm. Ennélfogva a személyeskedés terére nem követem, alaptalan támadásaira pedig a tek. Törvényszék engedelmével fölöslegesnek tartom, hogy reflektáljak.

Nem egy szegény munkást, nem egy komoly, tisztességes szociálistát haztam én ide a vádlottak padjára, hanem egy közönséges büntettest, becsületsértegetőt. A hatvanas években a rablóbandák bitang jószágának nézték a más vagyonát, míg a közönség türe, míg a haramiákat meg nem rendszabályozták. Most is ezért harapódzott el annyira a szociáldemokrata sajtóban a nekivadult sértegető hang, mert a közönség nagy része nem törődik velük s méltóságán aluli dolognak tartja, hogy a sértegetőket a bíróság elé állítsa. Pedig ha csak rövid ideig következetesen minden sértegető cikk szerzőjét a vádlottak padjára ültetnők, majd elmenne a kedvük a gorombaságoktól.

Példát kellett adnunk.

Én és társaim a köznek teszünk szolgálatot, mikor ezt a büntettest ide hoztuk. Szolgálatot teszünk első sorban magának a munkásságnak. A munkásság sorsa iránt érdeklődünk kell mindnyájunknak s nagyon rossz szolgálatot tesz az a szociális érdekeknek, aki olyan kvalifikálhatlan módon nyilatkozik másokról, mint a vádlott által elvállalt cikkek szerzője.

Ez a hang csak arra való, hogy a társadalom többi rétegeit a munkásoktól elriassza. De szerencsétlen ötlet ez a nekivadult hang azért is, mert a munkás szívébe a szeretet, becsület és munka helyett az osztálygyűlölet oltja. Itt a különbség köztünk. A védő ur védenői szociáldemokratáknak mondják magukat s a gyűlölet alapján állanak, mi pedig keresztény szociálisták vagyunk s a szeretet alapján állunk.

Azt is mondta a védő ur, hogy az inkriminált kifejezésekben nincs sértés. Erre csak azt ajánlom, tegye az én nevem helyébe a saját nevét s a Tiszántul neve helyébe a Leszámítoló bankban levő irodáját, aztán olvassa így végig a cikkeket. Aligha fog rajtuk épülni.

Ítéletet kérek. Kérek főleg mint a sajtónak is munkása. Jöjjön el végre az az idő, a mikor a sajtó szociáldemokrata részéből kiirtjuk a kocsisokénál is alantabb járó hangot. Az igaz magyar íróknak és ujságíróknak Kossuth Lajos,

csünderes inas ült a bakon. Az ostornyél bevolt fonva hófehér virággal.

Egyik kocsi a másikat követte, melyekben díszes magyar ruhás urak és selyem uszályos hölgyek jöttek a falu szépeinek — a puszták gyöngyének a menyegzőjére.

És azután megindult a díszes menet. Hosszu tüneményesen szép kocsisor verte fel az ország utporát.

A menet a templomhoz ért. Mindenki ünnepélyes komolysággal vezette be párját. És amidőn a menyasszony a templomba lépett megszólalt a kóruson a bus orgona hangja. És aztán jött a pap.

A fiatal pár letérdelt az oltár előtt, hol, először a férfi esküdött.

Aztán a leány mondta a pap után:

— Én

— Én

— Gabányi Margit

— Gabányi Margit

— Esküszöm . . .

. . . És ebben a pillanatban a kórusról, hegedű szó hallott. Nagy piszegés lett erre mert ilyenkor a templomban mély csendnek kell lenni. Minden szem a kórusra tekintett, de a hegedű szólott, fájdalmasan busan, mintha minden hangja egy sóhaj lett volna, mintha minden accordja egy bucsu szó lett volna . . .

És Gabányi Margit fölugrott térdelő helyzetéből: »Nem esküszöm! . . . övé leszek!« kiáltta szenvedélyesen mialatt a kórusra mintatott jobb kezével és eszméletlenül rogyott össze az oltár lépcsőjén.

Amióta a Margit esküvői tragédiái történt egy év futott tova. Az esküvőből akkor nem lett semmi.

Szerény Endre azonban nagyot gondolatott akkor magában, mert dühösen csapta földhöz ezt a mirtusz ágat, melyet Margit tűzött fekete szalonjára.

Szegény Margit sokat türt azóta. Az ő lelke sem pihenhetett a nyugalom csendes berkeiben, de mégis nyújtott valami remény sugárt az a kis levélke, amelyet oly titokban váltott az ő Gabijával, s amelyben annyiszor esett szó: boldog szerelemtől, örök boldogságról.

És egyszer — egy szép őszi napon. beállított az ősi kastélyba Csegődy Gábor. Azután megállott az öreg ur előtt és szóla eképen:

— Nemzetes nagy jó uram! Nemes Gabányi József! . . .

Szeretem a lányát véghetetlenül. Ő is szeret tudom. Nem élhetünk egymás nélkül. És azért jöttem most, hogy illő tisztelettel kérjem feleségül. Mert vagy egymásé leszünk, vagy egymásért halunk . . .

— Hátha egymás nélkül nem élhetek, miből fogtok egymás mellett élni? . . .

— A munka kenyér! . . .

— Jól van öcsém! . . .

Ember lett belőled! . . . Legyen minden amint akarjátok . . .

Szük családi körben készültek az esküvőre ismét. És amilyen egyszerűen indultak boldogság utjára olyan végtelen volt az az öröm

amely bibor pirosra festette a Margit halovány orcáját. Boldogan ugrottak le a szerelmesek a hintóról a templom előtt. Ugyan az előtt a templom előtt, amelyben ezélt egy évvel oly csodásan szólott a Csegődy Gábor mester hegedűje És mint a lepke mely fürgén száll a virágra . . . levélre, ugy lépett az ilju pár, a templom lépcsőjére és e pillanatban — szomorú látomásnak volt tanuja a nász;

Egy fekete ruhás férfi ugrott elő a templom ajtajából. nyomorult arcát álarc fedte és revolveréből két lövést irányzott a boldog pár felé. A lövések jól találtak is a következő percben az ilju szerelmesen holtan rogytak össze a templom lépcsőjén . . .

Két menet halad, az ősi lombok alatt. Az egyik gyalogosan szótlanul, nehéz vasra verve csendőrszuronyok közt Szerény Endre az egykori gazdag földesur!

A másik — hej a másik — az öreg Gabányi József négyes fogata, melyben két szerelmes szívet két kioltott szívet visznek a bánatos szülők. Gabányi Margitot is Csegődy Gábort . . .

Az őszi szél lágy suttogással lengeti ős fák lombjait, melyekről lassan hullanak le a sárguló levelek. És minden levél szomorúan beszél őszi hervadásról, örök elmúlásról . . .

Kemény Zsigmond, Rákosi Jenő, Bartha Miklós, Kaas Ivor tolla az ideálja, ezek a tollak pedig soha el nem tértek a tisztességes hangtól. Az ilyen hírlapiradalom erőssége a magyar nyelvnek, míg a vádbeli cikkekben és társaikban csak magyar nyelvelés van. Kérek indítványom értelmében ítéletet.

Dr. Friedländer Sámuel replikájában ismételte az általa már előbb előadottakat.

A törvényszék főlórai tanácskozás után meghozta az ítéletet, mely szerint Szilassy Józsefet rágalmozás helyett nyomtatvány utján elkövetett 4 rendbeli becsületsértés vétségben bűnösnek mondja ki s ezért elítéli két hónapi fogházra és kétszáz korona pénzbüntetésre. Kötelezi a vádlottat, hogy az ítéletet jogerőre emelkedés után a Nagyvárad Munkás Újságban saját költségén közvétegye.

Sulyosbíró körülménynek vette a törvényszék, hogy a vádlott több becsületsértést követett el s hogy a kifejezések a legnagyobb mértékben mélyen sértők.

Dr. Kráger Aladár kijelentette, hogy bár az ítélet nem teljesen fedi a vádiratot, de miután nem üldözés, hanem csak elégtétel szerzése volt a célja, az ítéletben megnyugszik.

Dr. Friedländer Sámuel felebbezést jelentett be azért, mert az inkriminált cselekmény nem büncselekmény s mert a 92. §. nem alkalmazható.

Félszázad a Katholikus Legényegyletekben.

A Budapesti Központi Katholikus Legényegylet augusztus 18—21-ig tartja négy napra terjedő ünnepségek keretében főnállásának 50 éves jubileumát. Az intéző bizottság ez alkalommal nem bocsátott ki igazoló jegyet kedvezményes vasúti jegyek váltása céljából, mivel a Szent István napi bucsu alkalmával Budapestre utazók mindnyájan 33 százalék kedvezményben részesülnek az összes magyar államvasutak személy és gyorsvonatain.

A központi katolikus legényegylet jubileuma iránt széles körben nagy az érdeklődés az ország minden részében. A Nagyvárad Katholikus Legényegylet kilenc kiküldött és számos résztvevő taggal képviselteti magát az országossá nőtt jubileumon, s küldöttsége szombat éjféli vonattal indul el Nagyváradról.

A jubileum első napján 18-án, szombaton este ismerkedési est lesz az egyesület helyiségében. Vasárnap 19-én a Szent István Bazilikában tartandó istentisztelet után nyílik meg a városligeti iparcsarnokban a központnak a vidék bevonásával rendezett iparkiállítás.

Majd hétfőn (20-án) részt vesznek az összes küldöttek zászlójuk alatt a szent Jobbalt tartott nagyszabású körmeneten. Az utolsó nap megemlékezése az egyesület elhunyt tagjaira és jöltevőire fog szólni az erzsébetvárosi plébánia templomban s ugyanakkor fog megtörténni a Szabóky emléktábla leleplezése.

Mindezen programponatokon való részvételre személyenként egy korona fizetendő a megérkezés után az egyesületi helyiségben az elszállásoló bizottság kezébe s ott ünnepi jelenvényben, budapesti utmutatóban s az egyesület történet kiadványában részesülnek. Az előre bejelentett érkezőket szállásukra vezetik, hol személyenként 60 fillért fizetnek.

E sok fáradsággal és tanulsággal járó kiállítás és ünnepélyek a nyújtott kedvezményekkel hathatós buzdításul szolgálnak ez országos jubileumon való megjelenésre s kívánatos, hogy számos résztvevője legyen.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket a lehető legelőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

UJDONSÁGOK.

Lacika születésnapjára

1906. aug. 14.

Pendülj meg lantom, hadd zengjen az ének
Magasztos áhitattal, hátalteleve:
Hozsánna az ezek nagy Istenének
Ki e napot megérettünk megengedte!
Hozsánna néked menyeyi Kegység
Hogy megengedted álmunk teljesedtet.
S kinek ma születése napja van
Hozsánna néked drága kis fiam!

Ma vagy egy éves, lelkünk kis magzatja,
S e száz reménnyel átszótt éven által
Göndör fejcskéd glóriába vonta
Örök szerelmünk arany sugarával . . .
A legnagyobb szerelem is szemernyi
Ahhoz képest, hogy szívünk tust szeretni
Te zengő ajku édes sejtalem,
Lágy, selyemhaju drága gyermekem!

Nem cifra bölcös himzett csipke fodra
Fon bűvös álmot mandula szemedre,
Egyszerű nyoszolya szegényes odva
Ád békés nyugtot, bogyha jó az este.
Nem vert selyemből vannak kis ruháid.
Nem dajkák dalják altató danáid
Álmod felett félőn mi örködünk
Te bánatunkban édes-örömünk!

Bizony fiam, szegény szülőid vannak
Ninbs jussuk, drága gyöngyök garmadával
Egy kincset birunk: az aranynyugalmat
S ezi nem cserélnek száz trón bitorával.
Nem pénz a gazdagság, bármilyen asztag,
Ki megelégedett csak az a gazdag!
Fiam! csak addig lesz szép életed
Ameddig lelked megelégedett.

Vigyázz! hó lelkedet rabul ne ejtsék
A nagyravágás szülte átkos álmok.
A név, a fény, a pompa hir, dicsőség
Mind tündő fények, csalfa délilábok . . .
Vass szivedből minden mulandóságot
Mik kísértetbe ejtik a világot!
Egyet ne vess meg, s mástól el ne vedd:
A lezsebb kincset a — becsületet!

S ha meid találkozza egy szende lánnyal
Előnti Lényed boldogságos érzet,
Ha ébren álmodva sóvárgasz által
Száz égi nótát zengő titkos éjjet:
Legyen szerelmed harmat tiszta gyöngye,
S legyen oly szent, mint anyának a könnye.
Oly égő vágygyal szeressed arád,
Mint én imádom drága jó anyád,

S még egyet! Ha az élet rögös utján
A gyászos balsors durván rád kiáltoz:
Ne rettenj vissza lelkem kis fiacskám,
De menj előre bátran és imádkozz!
A biblia szent könyvéa lapozgalva
Megtörök rajtad minden rossz hatalma
S oly boldog léssz, mint soha senki, hidd el
Isten vezessen bizalommal, hittell!

Siliga Ferenc.

Íróasztalom mellett.

Jóizü öreg falusi pap mondotta nekem egyszer szóbeszéd közben:

— Tudja öcsém, azokat az ugynevezett káplánbucszutatókat én a szószéken sem szeretem. Semmi helyük sincs ott. A káplánnak, amíg az, sehol sincs maradandó városa. Az csak olyan lárifári, hogy csak a próbastációkon nem marad meg sokáig. Hiszen nem tőle függ, marad-e nem-e. Fél lábával mindig benne van a disponáló cirkulárisban. Lehet-e ilyenformán jussa a bucsubeszédnek? Már hogy lehetne, mikor a káplán azért jött, hogy elmenjen.

Igy az öreg ur. Nekera most eszembe jut. Én is bucsuzólóiban vagyok, nekem sincs jusom hozzá. A munkatárs is azért jön a laphoz,

hogy előbb-utóbb elmenjen, megváljék tőle és ha jól viselte magát, jól dolgozott, akkor hát jutalmul — előre menjen. Hála Isten, valamennyire az én esetem is ez az utóbbi. Annyiban, hogy előlépek. Miután azonban nyílt sisakkal csak a redaktoroknak van módjukban olvasóiktól elkövetkezni, én meg itt nem voltam, csak most leszek másutt — »felelős«, bizonyos pia fraust engedek meg magamnak s itt ugy szür alatt mondom el, amint e lapok kötetlékéből kilépve szívemet betölti . . .

Itt állok íróasztalom mellett, a virágtüzéres feszület alatt. Ahogy most rákönyökölök az asztalra, azt hiszem, valahogy ugy érezhetem magamat, mint a jóra való katona, mikor hűség lovától megválíik.

Hej, de messze régiókba vitt is engem ez az én fürge paripám. Kemény napokat látunk sokszor, de mindig böcsülettal állottuk a sarat. Velünk volt fringiánk, az izléstelenül elragicsált száru író toll és fölöttünk libegett zászlónk, a szépművü fakeseszt. Így küzdöttünk jó háttaslovunkon, ezen a magas állóasztalon, csillagsugáros, vagy koromsötét éjszakákon. És harci riadónk sem volt másmilyen csak az éjjelenként csillingelő telefon. Mégis, ha kedvünk szerint igazithattuk a kantárszárát, csak ugy száguldott a mi türge paripánk. Sohasem félt az ellentől, mindig kereste s ahol legsűrűbb rajokban vonult föl az ellentábor, ott vágatott neki, ott kötött bele.

Furcsa tábor is az, amelylyel mink, katolikus újságírói gárda fakasszemet nézünk. Többnyire nem a kardja görbe, csak az orra. És olyan különös a vértete is. A vakoló, a rőf, a duplán fogó kréta, a mindeneket magába temető, feneketlen pálinkás butykos, azután az a sajtóság szerkezetű revolver, amely író tollban végződik.

Rendben levén mindenkor a szénánk és szárazon a puskaporunk, ezzel a táborral a harcot bármikor felvehettük. Így készült üszöltavaszig állandó rovatunk, a Napról napra, így dolgoztunk a legényegyesület téli programjában, így hadakoztunk a vörösekkel, akik egyszer éjjeli látogatásukkal is megtiszteltek bennünket.

Quorum pars parva . . . azaz, hogy még így is nem én, ez a jó íróasztal volt a részeseük s az a hagyományos katolikus szellem, amely mint mindenütt, a Tiszántulnál is tette szerkenti a munkatársakat. Mindenki annyit iparkodik használni ebben a szellemben, amennyit használhat, segíthet.

Magam is így voltam most egy éven keresztül, mert hiszen belső emberként éppen egy esztendő töltem a lap kötetlékében, a melybe egyébként mint külső munkatársat, már nyolc éve besoroztak. Ime most egy év után megvállok a lap belső gárdájától s átveszem a Neue Temesvárer Zeitung felelős szerkesztését. Öreg újság ez már. Négy hónap hiján negyven esztendő. Kár, hogy nem magyar nyelvben is. De hát a viszonyok ott még olyanok, hogy a hazafias, hitvallásos sajtónak német nyelven is kell dolgoznia a keresztény Magyarorszáért.

Eszünkbe jut a híres erki pap imádsága:

— Ne nézd uram, hogy én német, én is a Te terepményed . . .

Hanem a doigot nem erről a könnyű, kedélyes oldaláról kell nézni. Sőt innen nem is szabad. A bányai némettség, svábság igen jó, hasznos polgára a magyar hazának, s ha lassan

is, el fog érkezni az idő, amikor nyelvében is olyan hü fia lesz, amilyen most szívében. Akkor aztán már nem lesz szüksége német újságokra.

Én tehát elmegyek. Elmegyek, de mint a nóta mondja, visszatérek. Vissza bizony ehhez a kedves-laphoz cikkeimben még igenen sokszor.

Atadom a helyemet, átadom az asztalomat és jó kezekbe adom. Amit én megkezdtem, folytatja és tökéletesbíti érdemes barátom Popity János, akit sok előnyös oldaláról ismer már a nagyváradi társaság, nem úgy mint engem, akit csak cikkezésem után ismert valamennyire, a magam igénytelenségében azonban aligha. Engem a pécsi ciszterciák neveltek, utódomat a kalocsai jezsuiták. Még ezenfölül a kalocsai szeminárium is valameddig, mint volt klerikust. Gondolom, ez csak elég jó ajánlólevél utódom számára.

Ó rá bizony nem illik a lesajnáló *»sellen etwas besserer«*, mert nem csak, hogy olyan legény van mint én, de bizonyára különb is lesz nálam. Fizikailag erősebb mint én, idegrendszere jóval egészségesebb, mint az enyém, ilyen körülmények közt akaraterje is bizonyára acélozottabb, edzettebb, mint az enyém s pillanatnyi impressziók utjából soha ki nem térítik. Szerencsés, boldog, aki ezt elmondhatja magáról, munkásságáról, életéről.

Azt hiszem, nála jobb utódot keresve sem találhattam volna. A lapnak különben is régebbi munkása. Bizalommal, szeretettel, megnyugvással adom át neki a magam munkakörét lapunknál, amelynek közönségétől írói gárdájától ittmos tvegyes érzelmek közt búcsuzom.

Egyfelől tervek zibonganak agyamban a jövő kialakítását illetőleg, másrészt palástolatlan megmatosszóság vesz erőt rajtam a válás gondolatára. De hát ennél a gondolatnál most nem szabad sokáig időzőm. Az íróasztal már nem az enyém, az északi telefon többé nem nekem szól és én sem szólhatok rá többé a jó famulusra, hogy:

— Kutanyelvet adjon Árpád.

De még az ólombetűk veritékező katonái sem üzenik nekem a fűrge szedőgyerekkel, hogy elég lesz már. Aludni is kell. Holnap is lesz nap. Tulságosan sok a kézirat.

Már itt most mindennek vége. Ballag már a vén diák tovább, tovább...

Ti, akik ismertetek és szerettetek Szent László városában, tartsátok meg számomra becsüléseket továbbra is.

Ti pedig, akik gyűlöltetek, csak gyűlöljétek továbbra is. Amíg ti gyűlöltök, addig én mindig jó harcot harcolok.

Akit méltatlanul megbántottam, megbotráncoltattam, azt itt nyilvánosan megkövetem.

En ma mindenkivel megbékélek, íróasztalomtól az Ur asztalához járulván búcsuzásomkor a nagyasszony napi Eucharishtiában...

(h.)

* **Miniszterek utazása.** Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter tegnap reggel Bécsbe utazott; Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ugyancsak tegnap Bécsbe érkeztek.

* **Nagy Boldogasszony ünnepe.** A katolikus egyház az Isten anyjának legnagyobb ünnepét, Mária menybevételének emlékét üli ma. A magyarországi kath. egyháznak különösen nagy ünnepe ez, mióta első szent kirá-

lyunk e napon ajánlotta fel országát Nagyasszonyunk oltalmába. Ez ünnepet őseinek Nagyboldogasszonynak neveztek el. A templomokban felzug ma a fohász:

Boldogasszony Anyánk,
Régi nagy Pátrónánk.

s ima száll az ur trónjához szeretett hazánkért. A mai ünnep alkalmából ünnepélyes szent mise lesz a székesegyházban és prédikáció!

* **A hétfői vásár elmarad.** A reánk következő hétfőn a szokásos kirakodó vásár elmarad Szent István napi munkaszünet miatt. Erre vonatkozólag a rendőrség a következő hirdményt teszi közhírré. Hirdetmény. Közhírré tétetik, hogy az augusztus 20-iki Szent Istvánnapi országos munkaszünet miatt a rendes heti termény, ipar és kirakodó vásár következő nap, kedden, augusztus 21-én fog megtartatni. Nagyvárad, 1906. augusztus hó 14-én. *A rendőrkapitányi hivatal.*

* **Működési pótlék egy felügyelőnek.** Tegnap a városhoz Rendes Vilmos és társai kérelmet nyújtottak be, melyben Gaál Szabó István részére működési pótléket kérnek. E kérelmüket indokolják azzal, hogy Szabó István vízvezetési felügyelő igen terhes szolgálatot teljesít, melytől éjjel kell végeznie. E munkájáért eddig a városi tanács 100—200 korona jutalomba részesítette ez által azonban a fáradtságos munka nem volt kellőleg honorálva Kéri a várost, hogy fennnevezetnek évi 400 korona működési pótlékot szavazzon meg a közgyűlés.

* **Sável Kálmán halála.** A kir. ítélőtábla érdemes elnökének, Sável Kálmánnak hirtelen halála miatt támadt első megdöbbenést, melyet a velencei magyar-osztrák konzulátus távirata városunkban felidézett, felváltotta a város társadalmának általános részvéte. A váratlan halálesetről az elhunyt családja a következő gyászjelentést adta ki:

Özvegy Sável Kálmáné Szabó Irma mint hitves, gyermekei: Sável Kálmán és Sável Kornélia férj. Kirchmeyer Félixné férjével Kirchmeyer Félixel; továbbá unokái: Kirchmeyer Edith, és Kálmán, ugy Sável Gizella férj Szabó Ferencné, Sável Károly, Sável Ágnes, férj Manó Gyuláné, Sável Teéz férj. Ambrus Istvánné, végül Sável Róza férj. Szemery Jánosné, mint testvérek a maguk és családjuk, valamint rokonságuk nevében tájdalomtól megtört szívet tudatják a legjobb férj, apa, nanyapa, illetve testvér és rokon Sável Kálmán-nak Velencén, 1906. augusztus hó 11-én, 63 éves korában történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi tetemeit aug. hó 16-án délután 5 órakor fogjuk Nagyváradon Ujzor 10-ik szám alatti házból az olasz-i temetőbe kíséni. — Az engesztelő szent mise-áldozatot a nagyváradi-olasz-i róm. kath. plébánia-templomban aug. hó 17-én, délelőtt 10 órakor fogjuk megtartatni. Kelt Nagyváradon, 1906. augusztus 14. Aldás és béke lengjen porai felett!

Külön gyászjelentést adott ki a nagyváradi kir. ítélőtábla és a kir. főügyészség, továbbá a Gyermekbarát-Egyesület, melynek az elhunyt elnöke volt.

A halottat szerdán szállítják Nagyváradra és temetése csütörtökön délután öt órakor lesz.

* **Villamos a fürdőbe.** Ismeretes a közönség előtt az a közérdekű terv, mely szerint a Szent László és Félix-fürdőbe külön villamos létesítését foglalja magába. A villamos létesítése ugy a közönség, mint a két fürdő érdeke is. Ez által meg lenne kímélve a közönség az általános beraktározástól, mely minden fürdői vonaton megtörténik a nagy forgalom miatt. Másrészt meg könnyebben megközelíthető a két üdülő gyógyhely, mint a jelenlegi közlekedés által. Hankovics Ferenc és Komzsik Alajos erre vonatkozólag kérelmet is nyuj-

tottak be a városhoz, hogy a villamos kiépítését a város engedélyezze. A kérelem már megjárta a miniszteriumot is, honnan véleményezés végett Dus László városi főügyészhez került. A főügyész tegnap terjesztette vissza a véleményével ellátott ügyet a városhoz. A vélemény nem találja kifogásolhatónak a kérelmet és azt a közönség mint a fürdőkre előnyösnek találja. Eszerint legközelebb villamos fogja lebonyolítani a forgalmat Nagyvárad és a fürdők közt.

* **A Damjanich-utcai vérengzés.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról a véres verekedésről, mely vasárnap este történt. A vérengzőket tegnap hallgatta ki a rendőrség. Kihallgatás után ez ügyészséghez lettek átkísérve. A megsérült Bodnár, ki fején talált egy revolvergolyó, elhagyta a kórházat. Ugy Szabón, mint Bodnaron tegnap orvosi műtétet végeztek, melynek megtörtével mindkét egyén jobban lett, ugy annyira, hogy Bodnár már el is hagyta a kórházat. Szabó felépülését is remélik a kezelőorvosok.

* **Névváltoztatás.** Puj Flórián nagytótfalui lakos nevét a belügyminiszter engedelmével Pávai-ra változtatta.

* **Nagyváradi testőnövendék Párisban.** Borzásy Béla városunk szülöttje, kinek a legutóbb tartott közgyűlésen 600 korona segélyt szavazott meg a törvényhatóság, tegnap elutazott városunkból. Borzásy Párisba ment, hol nagyobb mestereknél fogja gyakorolni magát művészetének fejlesztésében. Egy évig fog kint maradni a tehetséges festő Párisban, egy év leteltével pedig visszatér városunkba, hol ha esetleg addig még nem lenne felállítva a festőiskola, megfogja alapítani azt.

* **Tőf-tőf.** Városunk hihetetlen gyorsasággal rohan a fejlődés minden terén a modern városokkal előre. Városunk szűk utcáin ép úgy robognak, nem, száguldanak a benzintől hajtott autók és kerékpárok, mintha minden ember százezrekre volna biztosítva baleset ellen. Az utóbbi időben különösen egy keskeny kerekű motorbicikli vonja magára a járó-kelők figyelmét, ijedve ugrik el előle hentes inas, rendőr, katona vagy civil, ilyenkor olyan az ut, mintha villamos táncot járnának az emberek. Es a tőf-tőffel száguldo ezen mulat. E külön szórakozást ajánljuk a rendőrség figyelmébe, mert egyelőre elég a villamos ijesztgetés is, majd később, ha idegebb lesz a közönség, akkor megjelenhetik száguldozva a tőf-tőf.

* **Külön telefon a kendergyárban.** A szegedi kenderfonógyár vezetősége kérelmet nyújtott be a vármegye törvényhatóságához, a komádi telepre vezetendő külön telefon tárgyában. Kéri a részvénytársaság a törvényhatóságot, hogy a felállítandó telefon huzalnak a törvényhatósági telefon oszlopokon leendő elhelyezését engedélyezze. A kérelemmel a szeptemberi közgyűlés fog foglalkozni.

* **Pőruljárt orvtámadó.** Csatári tudósítónk egy verekedő természetű ember meglakolásáról ad hírt. Mészáros Jánost a falu népe izgága összeférhetetlen természetű embernek ismeri, aki nap mint nap után botrányokat idézett elő a faluban. Már régebb idő óta célul tűzte ki magának, hogy egy szintén csatári embert, Fényes Sándort meg fogja verni. Fényes tegnap este gyanútlanul haladt hazafelé, mikor Mészáros egy fa mellől előugrott és Fényest megtámadta. Fényes revolvert rántott elő és azzal két lövést tett. A golyók mindenike talált, az egyik golyó Mészáros mellén, a másik fején talála. Súlyos sérülésével haza szállították. Az esetről értesítették az ügyészséget, mely Fényes letartóztatását nem rendelte el, mivel vagyonos és józan életű tisztességes ember. A vizsgálatot azonban megindították.

* **A megye süketnémái.** Az alispán néhány héttel ezelőtt körrendeletet adott ki minden főszolgabíróknak, hogy a vármegye területén lévő olyan süketnémákat, kik az aradi süketnémák intézetében akarnak elhelyezni

irják össze. A rendeletet most foganatosították a főszolgabírók. A beérkezett jelentések szerint összesen 28 süketnéma van. Ezek elhelyezéséről már legközelebb fog gondoskodni az alispán.

* **Közigazgatási egyszerűsítés.** A belügyminiszter tegnap körrendeletet bocsájtott ki minden törvényhatóságnak a díjnoki illetmények kiutalása tárgyában. Eddig ugyanis igen sok helyen a díjnokok félhónaponként vették fel fizetésüket és mindannyiszor külön nyugtát állítottak ki. E nyugták számfajtsági munkálata tetemes munkaszaporulatot okozott. Most a miniszter elrendelte, hogy a díjnokokról egy kimutatás készítendő és azt kell számfajtsági. A bélyegilleték azonban külön-külön vonandó le minden fizetési esetről.

* **Lövöldöző segédek.** Tegnap délután revolverlövészek durrogtak bele a villamos csengő lármájába. A nagypiacon Csonka Mihály és Fazekas István egész délelőtt idogáltak ott, ahol nem tejet mérnek. Hosszas lumpolás után végre a szabad levegőre tértek, talán akaratuk ellenére és ott revolverből kezdtek lövöldözni. A közveszélyes alakokat Bott nyomozó rendőr józanodás végett a hűvösre vitte.

* **Értesítés.** A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet értesíti a közönséget, hogy a mai ünnep miatt befizetéseket délelőtt 9—11-ig fogad el.

* **Akik az elhullott sertések husát felhasználják.** A megye több helyén az utóbbi időkben sokszor fordult elő sertésvesz. Így Bakonyszeg, Berettyószentmárton, Mezősas községekben is. Az említett helyekre az illetékes állatorvosok kiszállottak, hogy a sertéseket megvizsgálják, azonban a sertés hullákat már akkor felhasználták. Az állatorvosok erre vonatkozó jelentésüket megtették a földművelésügyi miniszternek és kérték utazási költségeik kiutalását. A miniszter a költségek megtérítését nem teljesítette, hanem elrendelte, hogy azt az illetékes előljárók végrehajtás útján hajtsák be azokon az egyéneken akik az elhullott sertés-husát felhasználták.

* **Vig élet a Püspök-fürdőben.** Idestova vége a nyárnak, de a pompás jó idő még most elevenebb életet hozott a Püspök-fürdőbe. Nagyszámu, distingvált közönség élvezi a régi hirneves fürdő pompás levegőjét, páratlan gyógyvizét és a magyar fürdőkben oly ritkán megtalálható kényelmet. Ehhez járul mint legfőbb kellék *Kernáts* János fürdőbérlet odaadó gondosságán kívül a kintű konyha és pompás hamisítatlan italok. Hosszu évek sora óta nem volt oly látogatott ez a fürdő, mint ez évben. A nyári mulatságok legtöbbje itt zajlott le a legnagyobb megelégedés mellett. Közelebb két pompás mulatság lesz ebben a szép és kedves fürdőben: a keresztény kereskedők és a vasutasok mulatsága. Jelenleg is ez ország minden részéből vannak állandó vendégek a fürdőben, amelynek *Kernáts* János évről-évre nagyobb hírnevet szerez. A jelenlegi állandó fürdő vendégek névsora a következő:

Kohn Jenőné földbirtokos Simonyfalva, Walerstein Janka nevelőnő Simonyfalva, özv. Rimler Károlyné, Rimler Irén, Moszkovcsák Gizella, Deutsch K. J.-né, Dr. Dénes Sándor ügyvédjelölt Nagyvárad, Bárdos Odónné számtartó neje Bagamér, dr. Párdányi Emiáné Budapest, Eber Józsefné reáltanárné Budapest, Reviczky Pongrácz Irma grófnő, Farkas Ferenc nagybirtokos, neje és társalkodónőjük Debrecen, Deutsch Jakabné kereskedő neje Gyula, Politzer Simon és neje Belényes, Pongrácz Aladár cs. és kir. kamarás Abony, Baksay Zoltánné és fia földbirtokos Debrecen, dr. Gerhauser József tszéki bíró és családja Szeged, dr. Pajor Kálmán táblabíró és családja Nagyvárad, Újfalussy Imréné Nagyvárad, Márton Sándor kir. erdőmester Nagykároly, Hahui Sándorné Budapest, Sulyok István ev. ref. esperes és családja Nagyvárad, dr. Sebők Adolf orvos Szegvár, Weisz Lipótné és leányai Margitta, Lakatos Edéné földbirtokos Ósi-puszta, Kántor Károlyné körjegyző neje B. Szentmárton, Kup-

fermann Náthánné N.-várad, Tuka Antal tanár Selmezbánya, özv. Stiedl Ferencné és családja N.-várad, Kraszkó János építész és neje B.-Csaba, Alföldi Károlyné, tanár neje Debrecen, dr. Dőri Ferenc orvos Nagyvárad, dr. Dőri István ügyvéd Budapest, Dőri Béla orvosnövendék Budapest, Werlin Sándor államhivatalnok Debrecen, Varga Pál járási számvevő Ermihályfalva, Reke Vilmosné földbirt., Reke Ilonka B.-Mezőkeresztes, Bubla Irma magánzó Budapest, Laczkovits Mici Budapest, Welter Lajos máv. ellenőr és családja Kolozsvár, Sebesta Jakabné Kolozsvár, Martik János máv. felügyelő és családja Zágráb, Mészöly László kir. állatorvos Cséfa, Rozvány Pál építész-mérnök és családja Arad, özv. Herbay Sándorné Arad, Palatinusz József honv. százados Nagyvárad, Dobozy György kir. tszéki bíró Nagyvárad, Miskolczy Anasztázné földbirt. és családja Nagyvárad, Teszári Ferenc földbirt. Abony, Karasz Jakab és neje földbirt. H.-M. Vársárhely, Ormos Gyuláné Budapest, Moskovits Mórné kereskedő Törökszentmiklós, Alföldi Imréné építész neje Törökszentmiklós, Tóthy Gyula köz. főjegyző és neje Vencsellő-Szabolcs, Dohányos Z. Adám földbirt. és családja B.-Csaba, Wechter Irma Belényes, Vonyátka Ferencné kereskedő neje Belényes, Gárdonyi József és neje Nagykároly, Weisz Dávid és családja Debrecen, özv. Németh Ferencné és unokái Mezőberény, Philipp Jakab kereskedő Elek, özv. Pápay Ferencné N.-Szalonta, Ilizó Mariska Szalonta, Piros Adolfné Naszód.

* **Az osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyeresémmel:

90.000 koronát nyert: 3148.
10.000 koronát nyertek: 37133 66313.
3000 koronát nyertek: 26206 108761.
2000 koronát nyertek: 22496 52181
56364 6467a 87838 89607
1000 koronát nyertek: 14335 25139 43573
51900 62577 90021 98974 103729
500 koronát nyertek: 412 980 1420 2999
7882 12552 12602 13714 13774 14395 19035
19321 21049 21049 21308 25215 27267 29241
33214 33664 37578 38368 38949 39585 43573
47361 41361 40029 51687 51962 52418 52973
54033 57127 57252 40567 59755 66537 69607
70244 71641 72935 75959 78817 79777 80674
80831 82387 83311 85254 85436 87802 88027
92179 96609 99057 102333 107358 107389
108598 114686 114976 115664 117835 118971
123321 123528.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

* **Találtattak.** A 106. sz. egyfogatu kocsiiban tegnap délután egy utas, akit a vasuti állomáshoz vitt, benne felejtette veres nyelű, szürkés fogantyúju esőernyőjét. — Folyó hó 11-én a Deák Ferenc utcán találtattott egy bevarrott zsák, melyben kész bőrök vannak. — Találtattott egy zálogcédula, amely ruhaneműről van kiállítva. — A Fő-utcán találtattott egy keret nélküli, aranyozott nyergű orrcsipejtő. A talált tárgyakat igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrségen. Es végül bitangásban találtattott 2 drb kos. Igazolt tulajdonosa 8 napon belül a rendőrkapitányi hivatal kihágási ügyosztályánál jelentkezhethet, ellen esetben nyilvános árverésen elárveztetni fognak.

EGYESÜLETEK.

* **A Legényegylet választmánya.** A Katolikus Legényegylet folyó hó 14-én, kedden délután 6 órakor választmányi ülést tartott Teleky-utcai helyiségében. A választmány két bizottságot küldött ki, még pedig első a múlt évi zárszámadás felülvizsgálására, a második pedig az egyleti helyiség bérházán szükségesnek mutatkozó javítások, vagy átalakításokra vonatkozó javaslattevés és költségvetés készítése céljából. A választmány érdeklél foglalkozott a Budapesti Központi Legényegylet

ötven éves jubileumával s üdvözlését határozta el.

TÁVIRATOK.

Uralkodók találkozása.

Berlin, aug. 14. Berlinből jelentik, hogy Edward király és Vilmos császár holnapi találkozása alkalmával a sokáig elkerült találkozás végre megtörténik. E találkozás azt bizonyítja, hogy megfogja szüntetni a kölcsönös félreértést és a jövőben a békés egymás mellett való egyetértéssel fogja elősegíteni.

Egy volt miniszter halála.

München, aug. 14. Ma éjjel meghalt Riedel báró volt pénzügyminiszter.

Az orosz forradalom.

Kiew, aug. 13. A délkeleti vasut postakocsiaihoz máttól kezdve egy külön katonáktól őrzött kocsit csatolnak, amelyben a pénzküldeményeket helyezik el.

Berlin, aug. 14. A Vossische Zeitungnak jelentik Pétervárról. Tegnap itt ismét sok forradalmár szociálista lakásán tartottak házkutatást. Több helyen nagy mennyiségű fegyvert, robbanó anyagot és bombát találtak. A kormány azt hiszi, hogy a forradalmi szervezetek legtöbb vezetője már fogságba került. Pétervárott hire jár, hogy a Pamját Azova cirkáló hajón a lázadó matrózokkal együtt Cunakov ismert szociálista forradalmár író is letartóztatott. Az új képviselőválasztás novemberben lesz, hogy az összes képviselők idejében Pétervárra érkezhessenek.

Pétervár, aug. 14. A kamarai kormányzó-ságban nagy az inség. Az adakozásra való felhívás az éhezők részére eredménytelen maradt. Az éhínségnek máris sokan estek áldozatul.

Birilev tengerészeti miniszter állása a matróz lázadás miatt megrendült utódjául Rozdestvenszky tengernagyot emlegetik.

MULATSÁG.

A keresztény kereskedők mulatsága.

A keresztény kereskedők és ifjak által vasárnap, a Szent László-fürdőben rendezendő hangversenyyel egybekötött nyári táncmulatság az előjelekből ítélve a legjobb és legfényesebb sikerű mulatságnak ígérkezik. Az érdeklődés, mely a közönség körében oly nagy, hogy a rendezőség másodszor is készítettet meghívókat, melynek nagyobb részét az igénylő közönség a gyors posta útján már kezéhez is kapta.

A hangverseuy műsora most készült el s a következőkben adjuk:

1. Nyitány Concert polka. cimbalmon előadják négy kézre Simon Ferenc és Szőke Andor.
2. Szabad előadás, tartja: Dr. Krüger Aladár.
3. Hegedű szóló előadja: Szilágyi Béla zongorán kíséri Resch Mihály.
4. Magyar dalok, éneklő: Tóth Juliska, cimbalmon kíséri Simon Ferenc.
5. Rákóczy Ferenc Rodostón (melodráma), dr. Váradi A.-tól. Előadja: Czika Béla, cimbalmon kíséri Simon Ferenc, zongorán ifj. Dániel Lajos.
6. Karoc dalok előadja cimbalmon Simon Ferenc.

7. Mazurka. (Hubay L.) Hegedűn előadja ifj. Dániel Lajos, zongorán kíséri Dániel Lacika.

Mulatság Nagyszalontán. A nagyszalontai tanuló ifjuság 1906. augusztus hó 18-án a «Vasuti» vendéglő nagytermében a f. évi szept. 1-én megnyitandó polgári leányiskola felszerelésének beszerzése javára, Ponta Kálmán zenekarának közreműködése mellett, jótékony-célú zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a meghívók most lettek kibocsájtva. Belépti-díj: Család jegy 3 kor. Személy-jegy 1 korona. Kezdeté fél 9 órakor. Jegyek előre válthatók a «Szalontai Lapok» kiadóhivatalában. — Felülfizetések, a jótékony célra való tekintettel köszönettel vétetnek s a «Szalontai Lapok»-ban nyilvánosan nyugtáztatnak.

Igazságszolgáltatás.

A honvédelmi miniszter pöre.

Kovács György és Jekelfalussy Lajos immár harmadizben került egymással szemben tegnap déli tizenkettőfél órakor a peres felek jogi képviselői dr. Hoffer Mihály királyi járásbíró előtt.

Kovács György helyett ma is dr. Csanádi Pál, Jekelfalussy Lajos helyett dr. Schwarcz Vilmos jelent meg.

Tegnap a 166 korona 46 fillér összegnek visszaköveteléséről volt szó.

A bíró felolvassa a kereseti kérelmet, mire alperesi ügyvéd, dr. Schwartz tagadja az összes kereseti előadásokat, vitatva azt, hogy felperesnek a 166 K 40 fillér járna, mert ezt az összeget 1906. július 22-én létrejött megállapodás értelmében állott köteletségében megfizetni s az alkalommal, midőn az összeszámolás megtörtént, ezen összeg felperes által löheremag-ár és előre kivett konvenció értékének megfizetendő jelezetett, felperes tárcáját elővéve már ott átadni akarta s csakis alperes ebbeli nyilatkozatára maradt ott el a fizetésteljesítés, mivel a pénz átadását későbbre, akkorra kívánta fogatosítani, amikor e felperesre bízva volt gazdasági dolgok átadása megtörténik. Felperes a folytatólagos átadást meggátolta azzal, hogy Lontóráról szó nélkül eltávozott és a déli vasuti állomáson véletlenül találkozott aztán alperes a felperessel, amikor s hol alperes felperest arra hívta fel, hogy térjen vissza a gazdaságba Lontóra s adjon át mindent és számoljon el.

Midőn erre felperes megtagadta köteletségét, ekkor fordult alperes a csendőrhöz a következőket mondta neki: »Itt van a szomszéd kocsiban megszökött cselédem, Kovács György, aki a gazdaságot át nem adta, pénzzel is tartozik, járjon el a szabályok szerint Wattresz csendőrnök adott e panasza után alperes a vonaton tovább utazott. Arra nézve, hogy 166 K. 40 fillért vagy bármit is a csendőr hajtson vagy szedjen be felperestől, alperes utasítást nem adott, aminthogy nem hívta azt fel arra, sem, hogy felperest tartóztassa le. Pénzösszeg mennyiségéről egy szót sem szólt.

Midőn a vasuton Párkányra érkezett alperes, az ottani állomásfőnök közölte vele a kéméndi csendőrmester telefonkérését: »Átvegye-e a felperes által felkínált 169 korona 40 fillért és mit tegyen vele?

Alperes erre azt válaszolta, hogy a pénzt átveheti és küldje el a lontói gazdasághoz. Ezen előadásból, amely szerint a történeteket tanukkal is kész esetleg beigazolni, nyilván látható, hogy alperes részéről semmi erőszakoskodás az összegnek felperes által történendő megfizetése kérdésében nem történt és látható, hogy felperes önként adta át a csendőr kezéhez a 166 K 40 fillért, amely alperes ne-jét joggal megillette. Kérése odairányul, hogy tagadás esetén a hivatkozott tanukat hallgassa ki a bíróság.

A bíróság felperes nyilatkozata után a bizonyítást az alperes előadta ténybeli kifogások igazolására elrendelte és határnapul folyó hó 17-ik napját tűzte ki, amikor a miniszter és felesége is megjelennek.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 3.

Irta: Fergus Hume.

— Angolból. —

»Ennyi az egész; de azt hiszszük, hogy ez a világos felső kabátos ismeretlen csakis ugyanaz lehetett, aki a St-Kilda-uton kiszállt Royston kocsijából, ott hagyván a részeg, sőt talán már meggyilkolt embert.

»A gyilkosságot illetőleg körülbelül egészen bizonyos, hogy a gyilkos nem dulakodott áldozatával, mert ennek a zaját Royston meghallotta volna. A föltevés tehát az, hogy a meggyilkolt sokkal részegebb volt, sem hogy ellenállhatott volna, mikor a gyilkos a szájára köttötte a kloroformos zsebkendőt; ennek gázai aztán megölték az alkoholtól már ugyis eszméletlen embert. A világos felső kabátos ur bizonyára ismerte a halottat; de hogy barátja nem lehetett, abból következik, hogy mikor a lámpafénynél ráismert, azonnal faképnél hagyta és csak később tért vissza, valószínűleg azzal az eltökélt szándékkal, hogy meggyilkolja.

»A rejtélyes gyilkosság földelésének legelső nehézsége az, hogy az áldozat teljesen ismeretlen, vélt gyilkosa pedig nyomtalanul eltűnt. Nem valószínű azonban, hogy a hulla személynazonosságát ne lehessen megállapítani, mert noha Melbourne igen nagy város, azért még se Párizs, vagy London, ahol az egyes ember úgy eltűnhetik a tömeg óceánjában, hogy hirt se hallani róla. Az első teendő tehát a meggyilkolt személynazonosságának kiderítése, ami bizonyára nyomára fog vezetni a világos kabátos urnak is. Főben járó dolog, hogy ez a rejtélyes eset minél előbb teljesen tisztába hozassék; és pedig nem csupán az igazságszolgáltatás, hanem a nagyközönség érdekében is. Mert hajmeresztő csak elgondolni is, hogy a vakmerő gyilkos, aki a város egyik legforgalmasabb utcáján, egy élő tanu — bérkocsis — közvetlen közelében követte el a rémes bűntettet, nem csak szabadon jár köztünk, hanem esetleg már újabb gyilkosságon is töri a fejét.»

II. FEJEZET.

A vizsgálat bizonyítékai.

A bérkocsiban talált hullán a következő tárgyak voltak:

1. Két font sterling és tíz shilling aranyban és ezüstben;
2. a kloroformba áztatott fehér selyemzsebkendő, mellyel a záldozat szája be volt kötve egyik sarkában O. W. jelzéssel vörös selyemből;
3. egy cigaretta-tárca orosz bagariából, félig tele OI-Judge-cigarette-ával;
4. egy balkézre való fehér keztyű, kissé foltos és piszkos, fekete szegélylyel.

»Gorby Samuel, a detektív-oszály főnöke szintén ott volt a tanukihallgatáson, abban a reményben, hogy esetleg meg tudhat valami olyan részletet, amely rávezetheti a gyilkos nyomára.

Az első tanu Malcolm Royston volt, akinek kocsijában a gyilkosság elkövetett, Elmondta az esetet, ugyanugy, ahogy az »Argus« már megírta s aztán az ügyész következőképen valatta tovább:

— Nem irhatná le tüzetesebben azt a világos felső kabátos urat, aki fogta a meggyilkoltat, mikor ön arra hajtott?

— Nem néztem meg közelebbről, mert inkább részeg társára ügyeltem; aztán meg a világos kabátos ur árnyékban is volt.

— Mondja el legalább azt, amit látott belőle.

— Csinos férfi lehetett, legalább azt hiszem, mert láttam a bajuszát; magas, karcsú fiatalember volt, estély-öltözékben, amely vilá-

gos felső-kabátot viselt. Az arcát nem láthatam, mert puha kalapját egészen a szemére húzta,

— Milyen volt ez a kalap? Széles karimájú?

— Az; és a karimáját annyira legyűrte, hogy csak a bajuszát láthattam.

— Mit felelt, mikor ön azt kérdezte tőle, hogy ismeri e a boldogultat?

— Azt felelte, hogy nem ismeri és éppen akkor találta az utcán.

— És később ráismert?

— Igen. Mikor az ittas gentleman föltekintett, a világos kabátos meghöknöve így szólt: — Ön az? — és evvel eleresztette. Az ittas gentleman összeesett, ő pedig ott hagyta és a Bourke-utca felé ment.

— Nem nézett vissza?

— Én legalább nem láttam.

— Ön meddig nézett utána?

— Körülbelül egy percig.

— S mikor látta viszont ismét?

— Miután az ittas gentlemant nagy fáradtsággal betuszkoltam a kocsiba és megfordultam, hát a világos-kabátos ur már ott állt mellettem.

— És mit szólt?

— Én azt kérdeztem tőle: — »Oh, hát visszajött?« — amire ő azt felelte; — »Igen; meggondoltam a dolgot és hazakisérem.« — Evvel beült a kocsiba és megparancsolta, hogy hajtsak St.-Kildába.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határídeje

Budapest, augusztus 14.

Buza okt.	— — —	14:80	—	14:82
Rozs okt.-ra	— — —	12:88	—	12:44
Tengeri augusz. 1906	— — —	12:24	—	12:26
Zab apr.-ra	— — —	—	—	11:04
Repeze aug.-ra	— — —	32:50	—	32:70

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 aug. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	112:50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	94:85
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	87:75
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	— — —	94:75
Horvát-szlavon földterhermentelési kötvény	98	—
Magyar gyermekjegy-kölesön	— — —	98
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	208
Osztrák járdék papírban	— — —	155
Osztrák járdék ezüstben	— — —	99:50
Osztrák korona járdék	— — —	100:25
Osztrák járdék aranyban	— — —	117:80
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	99:45
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	1:59
Magyar hitelbank részvény	— — —	8155:0
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	672:27
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	674:50
Német birodalmi márka	— — —	19:04
London vista	— — —	117:30

A szerkesztésért felelős

Dr. VUGSKICS GYULA.

Egy-két iskolás fiu

a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kívánatra. Szives megkeresést. «Tanár 37». jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

Pénz!

Olcso tőketörlesztéses kölcsonöket

10-75
évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsonöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szölök, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és birtokügyi irodája.
Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424.

Baross-utca 60—sz. házban egy modern uri lakás fürdőszobából s a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906 november 1-től**, valamint ugyanott egy udvari magtár és aszfaltozott pincehelyiség minden órán kiadó.
Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál **Kossuth Lajos-u. 4 sz.**

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Ártesíti a n. Árd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb árban kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, honnapos (matt), szines fényképsz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell árban kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

s erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló énpalcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, fairagaszkok,
bali meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiú
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

A hivatalos
cs. kir. »Wiener-Zeitung«

277. számában 775. oldalon méltó módon foglalkozik Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító Wilhelm-léle antiartritikus és antireumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával;

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiartritikus és antireumatikus vértisztító teát reumatikus és csúzos bántalmaknál kitűnő eszköznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész vértartalmán, valamint az idegrendszeren nyilvánul, a menyiben a vér sűrűsödését megszünteti, az altestben a szén-sav tartalmu venerikus vért megtisztítja, a nyálka és epekölérádásokat eltávolítja, valamint a székrekedéseket melyek mindannyian előidézhetik a nevezett betegségeket, megszünteti.

Ennek a teának még huzamosabb időn keresztül való használata sem nehezíti az emésztést sőt ellenkezőleg erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának a használata tavasszal, valamint zordabb és hidegebb időjárásban a mikor a nevezett bajok föllépni szoktak és nagyon megviselik a betegeket.

Hogy megóvjuk magunkat hamis utánzatoktól melyek a jó eredményt maguk után nem vonják, ezt a teát egyenesen Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítótól Neunkirchen (Bécs mellett) raktárából vagy ennek fiókjaiból kell beszerezni.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és droguerikében.

Minden háztulajdonosnak

sáját érdeke, hogy jó házfedele legyen. Ennélfogva ajánlom 18 év óta fennálló jóhírnévnek örvendő

cserepező iparüzletemet.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkálatokat, ugymint **cserép-, pala-** stb. **fedeleknék** évi jókarban tartását évi csekély összeg fizetése mellett. Nemkülönben zsindelyes tetők **cserépre való átfedését** a legolcsóbb árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Mint a múltban úgy a jövőben is legfőbb törekvésem, hogy megrendelőimet a legpontosabb munkálatokkal teljesen kielégítek.

Maradtam kiváló tisztelettel

Tárnoky László

cserép- és palafedő mester
Szaniszló-u. 717.

NAGYVÁRADI

középiskolai internátus,

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Elek-féle házban. (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én,

gimnáziumi, reáliskolai és felső kereskedelmi tanulóik részére

internátus fog megnyitni.

Egyenkénti tanítás nevelő-tanárok vezetése és felügyelete alatt. Szigorú korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Francia társalgás az intézet francia születésű tanár-nevelőjével. Zeneoktatás megbeszélés szerint.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

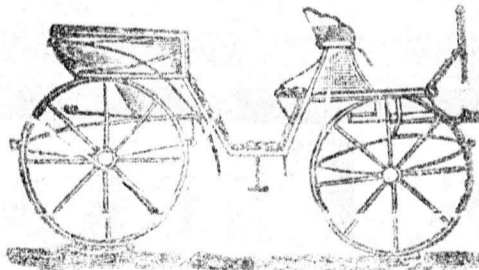
Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1906. június 18.

DÉNES PÁL,

intézettulajdonos és igazgató.

1886. a.

Villanyerőre berendezett n.-várad
KOCSIGYÁR!

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének kocsis szükségletét kielégíthessük gyárunkat

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk, hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését új kocsikból a nagy közönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a kocsikiállítás Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedetelen, üveges landauer, landonet, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlaufer kocsikból. Bármilyen fék 12 óra alatt szereltetik.

Mint a **gumi kerek**ek helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a tőlünk beszerzett **gumikerek javítását** díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók.

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

1737

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénziünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindenféle bankügyletet u. m. váltókölcshöz nyújt, jelzálog-
kölcshöz ad ingatlanokra, betéteket elfogad:
könyvre, folyószámlára, valamint folyószámla
kölcshöz nyújt.

**Konvertál kölcsönöket előnyös
kamatláb mellett,** előleget nyújt érték-
papirokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet helyisége **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és
Szaniszló-u.
sarkán Grósz Sándor házában van.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű és női divatáruraktár Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazar épület.

Nagyvárad egyik legnagyobb áruháza.

Óriási mennyiségben érkeztek meg sima és mintázott **GRENADINOK** ruhákra. Remek **CSIPKE SZÖVETEK** ugyszinté szép
Madaira himzett csipkeszövetek blousokra. Továbbá himzett batist és vászonruhák. Valansen, túll és vászoncsipkék és betétek.
Az amerikai áruház árai utólérhetetlenek.

Vasöntőde
Nagyváradon.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, ho
Tátray és Klier cég alatt
egy a mai kor vívmányaival felszerelt
VASÖNTÖDÉT nyitottunk.

melyben mindenféle vasöntések, gépalkatrészek gyorsan, jól és olcsón öntetnek. — Tisztelettel

Tátray Sándor és Klier Alajos Nagyvárad, Teleky-utca 35.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállító

370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. **Tanonc internátus** 2 $\frac{1}{2}$ benlakó, 18 bejáró tanonc.

Készítünk kizárólag **kézimunkával a legfinomabb**

Férfi-, női
és gyermek-

cipőket, csizmákat

s legtartósabb kivitelben
.. francia, angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

eredeti gyári szabott áron

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk.**

Különleges lábbelik katonatisztek, gazdászok, vasuti és postatisz-
tek, csendőrök és pénzügyőrök részére.

